

eina ferð til Svínøyar at kappsýngja við Jósup, sum var kirkjusangari. Líggjas hevði kappsungið við nógvar, og tað plagdi at spæla væl av. Men hesa ferð vildu svínøyingar vera við, at Jósup laaa aaaa honum, tí hann var betri til teir høgu tónarnar! Tveir av abbasynum Jósupar vóru tiltiknir sangarar – Jósup Jacobsen í Klaksvík, sum doyði longu í januar 1970, var finur tenorur, og so Líggjas á Váli. Eftirkomarar hansara gleða okkum framvegis við framúr vøkrum sangi.

Hildu seg leingi til útróðurin

Robert Joensen, sáli, hevði á orði, at sambært kanningar, sum hann hevði gjørt, so kom tað eitt skifti meiri av útróðrarfiski upp á land í Svínø, enn tað kom í nakrari aðrari bygd í Norðoyggjum.

At útróðurin var so góður mundi vera orsøkin til, at svínøyingar ikki vóru ímillum teir fyrstu, sum fóru burtur, eftir at skipsfiskiskapurin tók seg upp seinasta fjórðingin av næstsíðstu øld. Tað sigst, at Jógvan bóndi, sum hann var kallaður, var tann fyrsti skipsmaðurin úr Svínø. Hann fór eitt sindur undan næstsíðsta aldarskiftinum til skips við Jens í Dali.

Frammanundan hevði Jóannes Lind, pápi Poul Lind, verið til skips við hetlendingum, minnst eg meg hava hoyrt.

Minnir úr Íslandi

Hóast teir fóru seint til skips, so vóru svínøyingar óførir skipsmenn. Símun hjá Póli og Polo eru tiltikin, og áðrenn syndarligu vanlukkuna 1. desember í 1937 var Jóannes á Váli skipari á Haraldi.

Fyrsta túrin til skips var pápi mín í 1936 við Haraldi, sum hann eisini var við í 1937. Hann tosaði ofta um sumrini á leiðunum kring Langanes og um dagarnar, tá ið teir plagdu at vera í landi á firðunum har á leið.

Fyri nøkrum árum síðani koyrdu konan og eg runt Ísland. Serligan áhuga hevði økið kring Langanes. Eg hevði lisið væl uppá í bókini hjá Edvardi ommubeiggja, sum var bestimaður og flaggskipari hjá sváginum, Símoni hjá Póli, ið var beiggja Mallu.

Eg hefti meg við, at bæði Polo og Haraldur og Símun hjá Póli og Jóannes á Váli høvdu nógv samband við bóndan á Fellu á Finnfjørðinum, sum teir handlaðu við.

Vit høvdu koyrt framvið Finnfjørðinum uttan at gáa nakað um hetta.

Tá ið vit vóru á veg suður aftur úr Tórshøfn gjørdi eg av, at um vit sóu, hvar bóndagarðurin á Fellu var, so ætlaði eg mær inn at heilsa upp á tey. Eftir føroyskum mátistokki er Finnfjørðurin stórur, men har eru bara nøkur heilt fá hús.

Á fyrsta skeltinum, sum vit sóu, stóð á Fellu. Vit snarðu til høgru og niðan til húsini. Har stóð ein rættuliga tilkomin maður uttanfyri. Eg fór úr bilinum, heilsaði honum og spurdi, um pápi hansara æt Friðrikur. Hann hugdi upp á meg og spurdi hvør eg var, og vit vunnu innpass hjá honum, tá ið eg spurdi, um tað framvegis er soleiðis, at lodnan kemur inn á fjørðin um páskahøgtíðina, og um toskurin kemur aftaná henni. Hetta hevði eg eisini lisið hjá Edvardi.

Bóndin bjóðaði okkum inn, serveraði kaffi og stóru íslensku kleynurnar, og so vísti hann okkum inn í stovuna, har tað hingu tvær myndir á vegginum. Onnur var av mammu hansara, sum doyði 1. desember 1938 ella ársdagin eftir, at vinur teirra Jóannes á Váli var druknaður út fyri Havsbøll, og hin var av Símoni hjá Póli í stásklæðum. Hann segði mær, at teir vóru vinmenn, og at pápi hansara tosaði raðið føroyskt orsaka av nógva sambandinum, sum hann hevði havt við føroyingar og serliga svínøyingar.

At fiskurin stendur heilt inni við land er heldur ikki ókent her í Svínø. Eg minnst í 1969, at víkin

var full av hýsu. Tá róðu teir út dag um dag, og teir fóru ikki so langt. Onkra ferðina kom tað fyri, at teir ikki høvdu boyu á innara endanum, men at teir settu fast í lendingina. Mela var við einum báti, Dánial hjá Melisi við einum og Pól Jóhannus við einum. Svínøyingarnir nevndu bátarnar Melarin, Killarin og Pollarin!

Og nú er alt bara minni, sigur Jens Eli Ellefsen.

Góðveðursdagur burturi í torvi, myrku heystarkvøldini við lummalýkt og nógvu túrarnir niðan í svimjihylin standa sum bjartir vitar í huganum saman við teimum, sum búleikaðust her, og sum vóru eyðkend av nógðsemi og gudsóttá.

Holl undirvísing

Tá ið lívsumstøðurnar broyttust, og útróður við opnum báti ikki var mest upplagda lívsgrundarlagið, og mynstrið í skipsfiskiskapinum ikki var so fast, sum tað hevði verið, fóru svínøygjar at flyta. Og teir vóru væl útbornir til aðrar avbjóðingar. Tað høvdu ikki minst lærararnir syrgt fyri. Havi hug at nevna tveir teirra.

Annar er Hjalmar Hátún, pápi Ólav, sum hevur verið so íðin at fyrireika bátaframsýningina, og sum nevnið seg svínøying og kallar bátin Svínøyingurin. Hann segði okkum í dag, at hann var føddur á loftsendanum her omanfyri í Yvirstovu.

Hjalmar var lærari, tá ið pápi mín kom til Svínøyar sum knapt tólv ára gamal á sumri í 1932 ella fyri 80 árum síðani. Tað var vorðið sum

skoðsmál, sum hann og so mangir aðrir svínøyingar góvu læraranum og lærarahjúnunum, og tað var ikki uttan orsøk:

Millum svínøyingar vóru lærarahjúnini, Brynhild og Hjalmar, ógvuliga væl umtókt, og tey vóru fyrimyndarlig fólk. Tey tóku lut í bygdarlívnum, og tey høvdu nógvar avbjóðingar og tilboð til bygdarfólkið. Hjalmar hevði sangkór, tey bæði høvdu kvøldskúla (hon undirvísti í handarbeiði og hann í smíði ella sløjd, sum tað tá varð nevnt).

Útferðirnar, sum Hjalmar skipaði fyri, standa negldar í minninum á teimum, ið vóru børn í Svínø fyri 70-80 árum síðani, og Hjalmar syrgdi fyri, at fleiri svínøyarbørn fóru til Danmarkar á skúlabarnaferðir.

Hjalmar hevði stóran áhuga fyri svimjing. Hann gekk undan, tá svimjingarhylurin varð gjørdur. Nógv av arbeiðnum var sjálvboðið, men Jukim, sum var góður við okkum øll, og sum vit øll sakna, segði seg hava hoyrt, at smádreingir finga nøkur oyru fyri at bera sand.

Eitt fýramannafar varð burturlutað, tá teir samlaðu inn fyri svimjihyl. Poul Johannes Poulsen ella Pollarin smíðaði, og Hjalmar Hátún hjálpti honum. Pollarin var lærumeistari hjá Hjalmar í báta-smíði. Seinni smíðaði Hjalmar sjálvur nógvar bátar.

Tað mundu vera heilt fá í Svínø, sum í Hjalmarsta tíð ikki dugdu at svimja, og fleiri svumu á vikini og tvørtur um vikina - frá Ytsta Seiðabergi og til Ómaganes. Lukki ella Pól á Fuglberg, Pól Maier og Karsten

úti á Bø veit eg vóru millum hesar.

Hin lærarin, sum eg havi hug at nevna, er Karl Justinussen ella Karl lærarin, sum var svínøyingur og lærari her í bygdini øll míni barnaár. Hann var hegnismaður og arbeiðsmaður sum øll í familjuni hjá Pól í Nornastovu og uppi í Húsi, og hann legði veldugan førning niður í mínar javnaldrar her í bygdini – Regin og Regin, Fróði, Bjarti, Ólavur, Jóannes, Heri, Torstein, Pól Sivar, Mikkjal, Sjørður og aðrar eisini.

Vit spældu tað, sum onnur børn spæla, og nógv spæl snúði seg um arbeiðslívið, sum var merkt av gomlu tíðini. Heri systkinabarnið, sum nú er avhildin prestur í høvuðsstaðnum, dámdi eisini tá at vitja inn á gólvið hjá teimum gomlu, og onkuntið gekk hann í koti og knæbuksum. Haldi meg eisini minnst, at hann onkran morgun ikki kom niður av loftinum. Hann segði seg vera so ringan av gíkt. Tá vóru vit 11-12 ára gamlir!

Fyri minni enn einari hálvari øld síðani var skúlaárið hjá svínøyarbørnum lagað eftir cyklusinum í bóndasamfelagnum. Tey fóru í summarfrí nakað út í juli mánað, og tey fóru í skúla aftur 16. september. Tey høvdu ikki heystfrí, men tey høvdu frí, tá ið hagin, sum tey so at siga varaðu av, var á fjalli.

Framtíðin

Ein bygd uttan skúla og handil er ein illa farin bygd. Tað segði Irena, tá ið hon tók um endan og fór at handla, eftir at tey uppi í Húsi og hjá Mikkjali høvdu latið aftur.

Nú er einki lív í skúlanum. Eg veit ikki, um skúlin er niðurlagdur, men tað eru eingi børn her, og tað er spell, og tað er stórur munur á tí, og tá tað vóru upp í móti 50 skúlabørnum her í bygdini.

Tað ber væl til at ímynda sær, at fólkatalið aftur fer at fjølgast. Arbeiði og frítið eru nú aftur nærri knýtt hvørt at øðrum, enn tey vóru, tá ið svínøyingar í stórum tali fluttu aðra staðni. Yvirornað eigur tað at loysa seg hjá myndugleikanum at stuðla uppundir búseting og lív í útjaðaranum. Um hesin útjaðarin hvørur, so vil tað ikki siga tað sama, sum at avbjóðingin viðvíkjandi útjaðaranum hvørur. Útjaðarin verður altíð. Spurningurin verður bara, hvar hann verður!

Svínø og svínøyingum verður ynskt alt tað besta!